

รายงาน
การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน
(HUMAN RIGHTS DUE DILIGENCE : HRDD)

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิจิตร
ประจำปี พ.ศ. 2568

การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence : HRDD)

ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิจิตร

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิจิตรได้ดำเนินการจัดทำกระบวนการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านเพื่อเป็นเครื่องมือหลักในการแสดงความเคารพในสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานอันประกอบด้วยหลักการสำคัญ ดังนี้

- การจัดทำคำประกาศ นโยบายการส่งเสริมป้องกันและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งรายด้านและรายกลุ่มอย่างชัดเจนและจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อแสดงเจตจำนงในการเคารพสิทธิมนุษยชนโดยประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะให้บุคลากรภายในหน่วยงานและบุคคลภายนอกหน่วยงานทราบ
- การประเมิน วิเคราะห์ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงหรือมีแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นจากบทบาทภารกิจของหน่วยงาน โดยการพิจารณาว่าใครที่ได้รับ / มีแนวโน้มได้รับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินงานของหน่วยงานและวางแผนแนวทางในการแก้ไขปัญหาหากเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลมาจากการดำเนินงานของหน่วยงาน
- การบูรณาการนโยบายเข้ากับการประเมินผลกระทบ มีกลไกการตรวจตราหรือเครื่องมือในการเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน โดยมีการทำคู่มือวิธีป้องกันการบรรเทาความเสี่ยงแนวทางในการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน
- การติดตามและการรายงานผลการดำเนินงาน มีการเก็บรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อแสดงให้เห็นว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิจิตรให้ความสำคัญกับการเคารพในสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งได้เผยแพร่รายงานผลการประเมินรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อสาธารณะไปยังภายนอกหน่วยงาน
- การแก้ไขให้ถูกต้องและเยียวยา หากพบว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชน มีการจัดตั้งกลไกรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ ช่องทางการร้องเรียนร้องทุกข์ โดยอำนวยความสะดวกให้บุคลากรภายในหน่วยงาน บุคคลภายนอกหน่วยงานที่อาจได้รับผลกระทบอันเกิดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากบทบาทหรือภารกิจของหน่วยงานเพื่อให้ร้องเรียนร้องทุกข์เหล่านั้นได้

โดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิจิตรได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านเป็นประจำทุกปี โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑) ขอบเขตและความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน (Scoping and Identify human rights risks)

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิจิตร ได้วิเคราะห์และกำหนดประเด็นความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามภารกิจและกิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขอบเขตการละเมิดสิทธิมนุษยชน	ประเด็นความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน
๑. สิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม	เด็กและเยาวชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาจจะถูกขูดรีดเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ช่องทางการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายเมื่อถูกดำเนินคดีจากภาครัฐ

ขอบเขตการละเมิดสิทธิมนุษยชน	ประเด็นความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน
๒. สิทธิด้านสาธารณสุข	- เด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวอาจจะได้รับการดูแลด้านสุขอนามัยไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กรมกำหนด
๔. สิทธิด้านการศึกษา	- เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมอาจไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมซึ่งเป็นผลจากการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา
๕. สิทธิกลุ่มเด็กและสตรี	- เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมอาจไม่ได้รับการบริการตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรจะได้รับ
๖. สิทธิกลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ	- สิทธิในการติดต่อกับบิดามารดา/ผู้ปกครอง - มีการใช้เครื่องพันธนาการกับเด็กหรือเยาวชนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย - สิทธิในการประกอบอาชีพภายหลังการปล่อยตัวอาจถูกตีตราเมื่อนายจ้างพบว่าเคยต้องโทษมาก่อน ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ

๒) กระบวนการประเมินผลกระทบ (Assessing impacts) ระดับความสำคัญของประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน โดยพิจารณาจากผลกระทบความเสี่ยง (Impact) และโอกาสในการเกิดความเสี่ยง (likelihood) ของประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีหลักเกณฑ์การประเมิน ดังต่อไปนี้

๑. การประเมินความเสี่ยง ใช้เกณฑ์การพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) จากความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ และผลกระทบที่ไม่ใช่การเงินเพื่อกำหนดระดับความเสี่ยง (Level of Risk) ซึ่งกำหนดการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย ดังนี้

การวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดปัจจัยเสี่ยงหรือสาเหตุของความเสียหาย (likelihood)

โอกาสในการเกิดความเสี่ยง (Likelihood)		
ระดับ	ความหมาย	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสในการเกิดความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนสูงมาก
๔	สูง	โอกาสในการเกิดความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนสูง
๓	ปานกลาง	โอกาสในการเกิดความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนปานกลาง
๒	ต่ำ	โอกาสในการเกิดความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่ำ
๑	ต่ำมาก	โอกาสในการเกิดความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่ำมาก

เกณฑ์การประเมินระดับความเสี่ยงจากผลกระทบความเสี่ยง (Impact)

ผลกระทบความเสี่ยง (Impact)		
ระดับ	ความหมาย	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ผลกระทบ ๕ ด้าน
๔	สูง	ผลกระทบ ๔ ด้าน
๓	ปานกลาง	ผลกระทบ ๓ ด้าน
๒	ต่ำ	ผลกระทบ ๒ ด้าน
๑	ต่ำมาก	ผลกระทบ ๑ ด้าน

ด้านที่	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๑.	เฉพาะหน่วยงาน	ความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อหน่วยงานเพียงแห่งเดียว
๒.	ทั่วทั้งกรม	ความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อกรมทั้งหมด
๓.	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม	ความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล
๔.	เด็กหรือเยาวชน	ความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน
๕.	ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อผู้รับบริการ ประชาชนทั่วไป และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การจัดลำดับความเสี่ยง (Risk Matrix)

ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิจิตร

ค่าความเสี่ยงรวม : Risk Score ได้จากการนำระดับโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) X ระดับผลกระทบ (Impact)
ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

โอกาส ผลกระทบ	๑ (ต่ำมาก)	๒ (ต่ำ)	๓ (ปานกลาง)	๔ (สูง)	๕ (สูงมาก)
๕ (สูงมาก)	๕X๑ = ๕ ปานกลาง	๕X๒ = ๑๐ สูง	๕X๓ = ๑๕ สูงมาก	๕X๔ = ๒๐ สูงมาก	๕X๕ = ๒๕ สูงมาก
๔ (สูง)	๔X๑ = ๔ ต่ำ	๔X๒ = ๘ ปานกลาง	๔X๓ = ๑๒ สูง	๔X๔ = ๑๖ สูงมาก	๔X๕ = ๒๐ สูงมาก
๓ (ปานกลาง)	๓X๑ = ๓ ต่ำ	๓X๒ = ๖ ปานกลาง	๓X๓ = ๙ ปานกลาง	๓X๔ = ๑๒ สูงมาก	๓X๕ = ๑๕ สูงมาก
๒ (ต่ำ)	๒X๑ = ๒ ต่ำ	๒X๒ = ๔ ต่ำ	๒X๓ = ๖ ปานกลาง	๒X๔ = ๘ ปานกลาง	๒X๕ = ๑๐ ปานกลาง
๑ (ต่ำมาก)	๑X๑ = ๑ ต่ำมาก	๑X๒ = ๒ ต่ำ	๑X๓ = ๓ ต่ำ	๑X๔ = ๔ ต่ำ	๑X๕ = ๕ ปานกลาง

ระดับความเสี่ยง ที่ต้องมีมาตรการควบคุม คะแนนระดับความเสี่ยง 15 - 25	ระดับความเสี่ยง ที่ต้องมีมาตรการควบคุม คะแนนระดับความเสี่ยง 10 - 14	ระดับความเสี่ยง ยอมรับได้-เฝ้าระวัง คะแนนระดับความเสี่ยง 5 - 9	ระดับความเสี่ยง ยอมรับได้ คะแนนระดับความเสี่ยง 1 - 4
---	---	--	--

หมายเหตุ : ขอบเขตระดับความรุนแรงของปัจจัยความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ ในระดับต่ำ - ปานกลาง

คะแนน ๑-๙ (สีเขียว - สีเหลือง)

การวิเคราะห์ประเด็นความเสี่ยงและการจัดลำดับความสำคัญของโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง
ต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ผลกระทบต่อ	ประเมินระดับความเสี่ยง		ระดับความเสี่ยง	ความเชื่อมโยงกับแผนสิทธิมนุษยชน
		โอกาสเกิด	ผลกระทบ		
๑. เด็กและเยาวชน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาจจะขาดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ช่องทางการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายเมื่อถูกดำเนินคดีจากภาครัฐ	๑.หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ๒. เด็กหรือเยาวชน ๓. ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ปานกลาง	๓ ด้าน	ปานกลาง	รายด้าน : . กระบวนการยุติธรรม รายการกลุ่ม : -
๒. เด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัว อาจจะไม่ได้รับการดูแลด้านสุขอนามัยไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กรมกำหนด	๑.เฉพาะหน่วยงาน ๒.เด็กหรือเยาวชน	ปานกลาง	๒ ด้าน	ปานกลาง	รายด้าน : สาธารณสุข รายการกลุ่ม : ผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและ ผู้พ้นโทษ
๓. เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมอาจจะไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมซึ่งเป็นผลจากการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๑.เฉพาะหน่วยงาน ๒.เด็กหรือเยาวชน ๓.ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ปานกลาง	๓ ด้าน	ปานกลาง	รายด้าน : . การศึกษา รายการกลุ่ม : ผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและ ผู้พ้นโทษ
๔. เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมอาจจะไม่ได้รับการบริการตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรจะได้รับ	๑. เฉพาะหน่วยงาน ๒. ทัวทั้งกรม ๓.เด็กหรือเยาวชน	ปานกลาง	๔ ด้าน	สูงมาก	รายด้าน : กระบวนการ

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ผลกระทบต่อ	ประเมินระดับความเสี่ยง		ระดับความเสี่ยง	ความเชื่อมโยงกับแผนสิทธิมนุษยชน
		โอกาสเกิด	ผลกระทบ		
	๔. ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย				ยุติธรรม รายการกลุ่ม: ผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและ ผู้พ้นโทษ
๕. สิทธิของเด็กหรือเยาวชนในการติดต่อกับบิดามารดา/ผู้ปกครอง	๑.เฉพาะหน่วยงาน ๒.เด็กหรือเยาวชน ๓.ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ปานกลาง	๓ ด้าน	ปานกลาง	ร าย ต ำ น : กระบวนการยุติธรรม รายการกลุ่ม: ผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและ ผู้พ้นโทษ
๖.มีการใช้เครื่องพันธนาการกับเด็กหรือเยาวชนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย	๑.เฉพาะหน่วยงาน ๒.ทั่วทั้งกรม ๓.หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ๔.เด็กหรือเยาวชน ๕.ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ปานกลาง	๕ ด้าน	สูงมาก	ร าย ต ำ น : กระบวนการยุติธรรม รายการกลุ่ม: ผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและ ผู้พ้นโทษ
๗.สิทธิในการประกอบอาชีพภายหลังการปล่อยตัวอาจถูกตีตราเมื่อนายจ้างพบว่าเคยต้องโทษมาก่อน ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ	๑.เด็กหรือเยาวชน ๒.ผู้รับบริการ ประชาชน และ/หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ปานกลาง	๒ ด้าน	ปานกลาง	ร าย ต ำ น : - รายการกลุ่ม: ผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและ ผู้พ้นโทษ

แนวทาง/มาตรการ/แก้ไข/เยียวยาผลกระทบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
สิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม		
เด็กและเยาวชน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาจจะขาดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมช่องทางการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายเมื่อถูกดำเนินคดีจากภาครัฐ	ปานกลาง	กำหนดผู้รับผิดชอบแจ้งสิทธิแก่เด็กและเยาวชนเมื่อถูกควบคุมตัว
สิทธิด้านสาธารณสุข		
เด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวอาจจะได้รับการดูแลด้านสุขอนามัยไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กรมกำหนด	ปานกลาง	กำกับมาตรฐานการดำเนินงานในสถานควบคุม ให้งานผ่านารับรองมาตรฐานระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ของกรมการแพทย์
สิทธิด้านการศึกษา		
เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมอาจจะไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมซึ่งเป็นผลจากการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา	ปานกลาง	ประสานกับสถานศึกษาของเด็กและเยาวชนเพื่อนำวุฒิการศึกษาของเด็กและเยาวชนจากสถานศึกษาส่งต่อไปยังสถานที่ควบคุมตัวเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาโดยจำแนกและจัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนศึกษาตามระดับการศึกษาเดิมอย่างต่อเนื่อง
กลุ่มเด็กและสตรี		
เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมอาจจะไม่ได้รับการบริการตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรจะได้รับ	สูงมาก	มีการตรวจประเมินการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ๔ ด้านโดยมีคณะกรรมการจากหน่วยงานภายนอกเข้าตรวจประเมิน ๓ เดือนต่อครั้ง

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	ระดับความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการแก้ไข/การเยียวยาผลกระทบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ		
๑.สิทธิของเด็กหรือเยาวชนในการติดต่อกับบิดามารดา/ผู้ปกครอง ๒.มีการใช้เครื่องพันธนาการกับเด็กหรือเยาวชนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ๓.สิทธิในการประกอบอาชีพภายหลังการปล่อยตัว อาจถูกตีตราเมื่อนายจ้างพบว่า เคยต้องโทษมาก่อนขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ	สูงมาก	ผู้รับผิดชอบต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างเคร่งครัด กำหนดให้พ่อแม่บ้านดำเนินการติดต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครองและพัฒนาช่องทางการให้บริการที่มีความหลากหลาย เช่น การขอเยี่ยมเด็กและเยาวชนผ่านระบบออนไลน์ มีการติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังได้รับการปล่อยตัวผ่านทางโทรศัพท์หรือโซเชียลมีเดียต่างๆ รวมทั้งการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านหรือสถานที่ทำงานโดยประเมินผลจากการที่เด็กและเยาวชนสามารถกลับไปดำเนินชีวิตในการเรียนหรือประกอบอาชีพ

การติดตามและทบทวนผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	กำหนดการติดตามและรายงานผล	ผู้รับผิดชอบ
สิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม		
เด็กและเยาวชน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาจจะขาดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมช่องทางการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายเมื่อถูกดำเนินคดีจากภาครัฐ	ทุกเดือน	พนักงานคุมประพฤติ พนักงานพินิจ

ประเด็นที่อาจละเมิดสิทธิมนุษยชน	กำหนดการติดตาม และรายงานผล	ผู้รับผิดชอบ
สิทธิด้านสาธารณสุข		
เด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวอาจจะได้รับการดูแลด้านสุขอนามัยไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กรมกำหนด	ทุกเดือน	พนักงานพินิจ
สิทธิด้านการศึกษา		
เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมอาจจะไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมซึ่งเป็นผลจากการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา	ทุกเดือน	พนักงานคุมประพฤติ
กลุ่มเด็กและสตรี		
เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมอาจจะไม่ได้รับการบริการตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรจะได้รับ	ทุกเดือน	พนักงานพินิจ
กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ		
๑.สิทธิของเด็กหรือเยาวชนในการติดต่อกับบิดามารดา/ผู้ปกครอง ๒.มีการใช้เครื่องพันธนาการกับเด็กหรือเยาวชนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ๓.สิทธิในการประกอบอาชีพภายหลังการปล่อยตัวอาจถูกตีตราเมื่อนายจ้างพบว่า เคยต้องโทษมาก่อนขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ	ทุกเดือน	พนักงานคุมประพฤติ พนักงานพินิจ นักสังคมสงเคราะห์